

GENERALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

Andrzej Szweda-Lewandowski

Warszawa, 22-07-2022 r.

DOOŚ-TSOOŚ.410.10.2022.BW

**Pan
Rafał Weber**

**Sekretarz Stanu w Ministerstwie
Infrastruktury**

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na wniosek z 20 czerwca 2022 r., znak: DDP-6.40.4.2021, o zaopiniowanie projektu *Programu Wzmocnienia Krajowej Sieci Drogowej do 2030 r.* (dalej: PWKSD) wraz z prognozą oddziaływania na środowisko (dalej: prognoza), zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 ze zm.; dalej: ustawa ooś), przedstawiam stanowisko.

PWKSD zawiera plany kompleksowego utrzymania (strukturalnego i bieżącego) sieci dróg krajowych zarządzanych przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad (dalej: GDDKiA). Głównym celem PWKSD jest zapewnienie stabilnego finansowania dla utrzymania spójnej, nowoczesnej i bezpiecznej sieci dróg krajowych. Ponadto ustalono 3 cele szczegółowe: (1) zwiększenie spójności sieci dróg krajowych dostosowanych do ruchu pojazdów o nacisku pojedynczej osi do 11,5 t, (2) zapewnienie wymaganego stanu technicznego istniejącej infrastruktury, (3) intensyfikacja działań zmniejszających negatywny wpływ infrastruktury drogowej na środowisko. Realizacja założeń PWKSD ma pozwolić na osiągnięcie następujących wartości wskaźników: (1) długość przebudowanych dróg krajowych (km) – 2 500 km, (2) udział dróg krajowych dostosowanych do nacisku 11,5 t/oś (%) – 60%, (3) udział długości sieci objętych obszarowymi umowami utrzymaniowymi (%) – 100%.

PWKSD ma charakter ogólny i nie wskazuje konkretnych dróg/odcinków dróg, na których realizowane będą prace utrzymaniowe oraz rodzaju tych prac. Jedynie w przypadku celu szczegółowego polegającego na zwiększeniu spójności sieci dróg krajowych dostosowanych do ruchu pojazdów o nacisku pojedynczej osi do 11,5 t, w PWKSD określone zostały priorytety realizacyjne, czyli osiem konkretnych odcinków dróg najbardziej zdegradowanych (str. 23 PWKSD). Dla 6 z tych odcinków została opracowana dokumentacja środowiskowa, a dla 2 wydano już decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach (Załącznik nr

1 do prognozy). Poszczególne wyznaczone przez PWKSD typy działań (poza konkretnie wymienionymi ośmioma odcinkami przeznaczonymi do objęcia utrzymaniem strukturalnym), obejmują miejsca i odcinki dróg, które zdeterminowane zostaną dopiero po przyjęciu PWKSD, na podstawie bieżących analiz GDDKiA. Lokalizacja i zakres konkretnych przedsięwzięć mają zostać określone na etapie Programów Inwestycji, zatwierdzanych przez ministra właściwego do spraw transportu, tym samym kierując zadanie do realizacji (wynika to z rozporządzenia Rady Ministrów z 2 grudnia 2010 r. w sprawie *szczegółowego trybu i sposobu finansowania inwestycji z budżetu państwa*; Dz.U. poz. 1579).

Na potrzeby prognozy ustalony został przybliżony (potencjalny) zakres przestrzenny przedsięwzięć realizowanych w ramach PWKSD (Ryc. 1.1. na str. 9 prognozy). Analizami w prognozie objęto zatem zidentyfikowane w oparciu o dane przestrzenne fragmenty sieci niespełniające wymogów nośności 11,5 t/oś i będące w ostrzegawczym lub krytycznym stanie degradacji nawierzchni (z wykluczeniem odcinków, które będą realizowane w ramach opracowywanego projektu *Rządowego Programu Budowy Dróg Krajowych do 2030 roku* (dalej: RPBDK 2030), dla którego również prowadzona jest obecnie strategiczna ocena oddziaływania na środowisko). W analizach przyjęto także dwa możliwe warianty prowadzenia działań – wariant przebudowy oraz wariant rozbudowy. Autorzy prognozy zastrzegają, że wyniki prowadzonych analiz i ocen należy rozpatrywać w kategorii identyfikacji potencjalnych ryzyk i zagrożeń, których weryfikacja możliwa będzie dopiero na etapie oceny oddziaływania na środowisko poszczególnych projektów inwestycji.

Zgodnie z wnioskami przedstawionymi w prognozie, realizacja głównego celu PWKSD będzie miała pozytywne oddziaływanie na większość ocenianych komponentów środowiska (oddziaływanie mało i średnio istotne, bezpośrednie oraz pośrednie, o wpływie średnio i długoterminowym). Jedyne zidentyfikowane oddziaływania o charakterze negatywnym wiązać się mają z wykorzystywaniem zasobów naturalnych (lecz ma to być wpływ nieistotny w skali kraju). Wg Autorów prognozy wdrażanie PWKSD nie spowoduje także możliwości wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, którego nie można zminimalizować poprzez prawidłowe, uwzględniające lokalne uwarunkowania i możliwości stosowanie rozwiązań służących ochronie przyrody i środowiska. Ponadto, zgodnie z prognozą, wdrażanie PWKSD nie spowoduje negatywnych oddziaływań na kraje sąsiadujące z Polską.

Można ocenić, że przyjęte w prognozie podejście do analiz na poziomie celów i priorytetów PWKSD, uszczegółowione jedynie tam gdzie to było możliwe, jest w większości przypadków poprawne. Jednak w pewnych obszarach istnieje konieczność pogłębienia/rozszerzenia analiz oraz uspołnienia wyciągniętych wniosków tak, by był spełniony wymóg adekwatnego do zawartości projektu dokumentu poziomu szczegółowości oceny. Dotyczy to zwłaszcza analizy potencjalnych oddziaływań na różnorodność biologiczną. W kwestii potencjalnego oddziaływania na formy ochrony przyrody (rozdział 4.1.5. prognozy) stwierdzono przecięcie łącznie 387 (wariant przebudowy) i 398 (wariant rozbudowy) obszarów chronionych, jednak podczas samej analizy odniesiono się jedynie do obszarów o najwyższym prawdopodobieństwie wystąpienia oddziaływań. Jako kryterium wyboru obszarów chronionych do analizy został przyjęty procent potencjalnego zajęcia powierzchni obszaru, który w przypadku obszarów o małej powierzchni (rezerваты, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, użytki ekologiczne oraz małopowierzchniowe obszary Natura 2000) może wynieść powyżej 1%, natomiast dla obszarów wielkopowierzchniowych (parki narodowe,

obszary Natura 2000, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu) może wynieść ok. 10%. W rozdziale nie przedstawiono jednak konkretnych informacji w zakresie możliwości wystąpienia negatywnych oddziaływań na środowisko, co argumentowane jest brakiem szczegółowych informacji na temat konkretnych planowanych prac. W przypadku obszarów Natura 2000 nie została określona skala potencjalnego negatywnego oddziaływania oraz nie wskazano czy istnieje ryzyko, że realizacja przedsięwzięć wpłynie negatywnie na obszar chroniony lub przedmioty i cele ochrony (Tabela 4.9.). Co istotne, w przypadku części obszarów Natura 2000, jako jedno z zagrożeń wymienionych w Standardowych Formularzach Danych zostały zawarte drogi i autostrady. W rozdziale tym (oraz w innych fragmentach prognozy) znajdują się rekomendacje, aby szczegółowa ocena w tym zakresie została wykonana dopiero w trakcie oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych przedsięwzięć. Takie podejście do analiz w prognozie nie jest prawidłowe. Należy zwrócić uwagę, że to nie procent zajętej powierzchni powinien świadczyć (szczególnie w przypadku obszarów Natura 2000) o potencjalnym negatywnym oddziaływaniu, lecz to, jaki teren zostanie zajęty podczas prowadzonych działań (np. wejście na powierzchnię jednego płatu siedliska w danym obszarze Natura 2000). To prawda, że projekt PWKSD charakteryzuje się dużym poziomem ogólności, jednak z uwagi na konieczność kierowania się zasadą ostrożności, w prognozie powinien zostać przyjęty „wariant pesymistyczny” realizacji projektów, zakładający możliwość ingerencji w cele lub przedmioty ochrony danego obszaru i przedstawiający możliwe negatywne oddziaływania (zwłaszcza, że Autorzy prognozy dopuszczają możliwość wystąpienia takich oddziaływań). Ponadto powinny zostać zaproponowane działania minimalizujące lub kompensujące negatywne oddziaływania, co będzie przydatne na etapie inwestycyjnym i zgodne z rekomendacją ze str. 213 prognozy *„Wyniki przeprowadzonych analiz przestrzennych wskazują, że takie prawdopodobieństwo jest niewielkie, jednak nie można go całkowicie wykluczyć. Pozwoliły one jednocześnie zidentyfikować obszary, w obrębie których tego typu konflikty mogą wystąpić, zatem w oparciu o w oparciu o art. 62 ust. 1 i art. 66 ust. 7 Ustawy OOS, zachodzi konieczność uwzględnienia wniosków płynących z niniejszej Prognozy w opracowywanej dokumentacji środowiskowej dla wynikających z Programu przedsięwzięć”*.

Należy również zauważyć, że pominięto całkowicie analizę przypadków prowadzenia drogi w nowym śladzie (zgodnie z informacją na str. 74 prognozy do działań obejmujących utrzymanie strukturalne może również należeć budowa wybranych odcinków dróg częściowo w nowym śladzie). Możliwość wystąpienia negatywnych oddziaływań została zasygnalizowana w prognozie jako istotna kwestia np. na str. 65 *„Największe oddziaływania będą wiązały się z rozbudową odcinków istniejących dróg lub poprowadzeniem odcinków w zupełnie nowym śladzie (rozumianym przez zmianę osi drogi i wyjście poza dotychczasowe pasy drogowe w wyniku np.: korekty przebiegu, korekty łuków etc.), co skutkuje dodatkowym zajęciem nowych terenów. Realizacja działań z tej grupy może wiązać się z ingerencją w obszary chronione i przedmioty ich ochrony, zniszczeniem siedlisk przyrodniczych, stanowisk i siedlisk gatunków roślin, zwierząt i grzybów”*. W przypadku braku możliwości określenia dokładnej lokalizacji i zakresu tego typu projektów, w prognozie powinny zostać przeanalizowane w sposób teoretyczny możliwe oddziaływania budowy dróg, z uwzględnieniem specyfiki środowiska regionu.

W prognozie zawarte są niejednoznaczne wnioski w zakresie możliwości wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, szczególnie na obszary Natura 2000. Jak wspomniano wcześniej, w rozdziale 4.1.5. nie określono skali potencjalnego negatywnego

oddziaływania na obszary Natura 2000. W rozdziale podsumowującym wyniki prognozy zidentyfikowano zaś oddziaływania „istotne” (w skali nieistotne, istotne oraz znaczące) na różnorodność biologiczną (na etapie realizacji dla wariantu przebudowy oraz rozbudowy oraz na etapie eksploatacji w wariantcie rozbudowy). Na str. 213-214 sformułowano w tym zakresie szereg niejednoznacznych wniosków, z których część neguje możliwość wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym obszary Natura 2000, a część takie oddziaływanie dopuszcza *„Jednocześnie ogólny i wariantowy charakter działań Programu wyklucza możliwość jednoznacznego rozstrzygnięcia, już na etapie oceny strategicznej, czy w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji może dojść do znaczącego oddziaływania, w rozumieniu wspomnianego art. 55. ust. 2 ustawy OOS (...) Wyniki przeprowadzonych analiz przestrzennych wskazują, że takie prawdopodobieństwo jest niewielkie, jednak nie można go całkowicie wykluczyć”*. W prognozie uznano ostatecznie, że projektowany dokument nie wywoła możliwości wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na cele ochrony obszaru Natura 2000 i nie jest konieczna analiza przesłanek wynikających z art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, co argumentuje się przytoczonym orzecznictwem (str. 214).

W ocenie tut. Organu na podstawie przeprowadzonych w prognozie analiz nie można wyciągnąć wniosku, że nie istnieje możliwość znaczącego negatywnego oddziaływania ustaleń PWKSD na obszary Natura 2000. Znaczące negatywne oddziaływania nie muszą być pewne, jak usiłują uzasadnić Autorzy prognozy, ale także potencjalne, co zostało dopuszczone w przedmiotowym przypadku. Tego typu oddziaływanie należy identyfikować z możliwością wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania realizacji założeń projektowanego dokumentu na obszary Natura 2000. Podkreśla to również orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Zgodnie z nim wykluczenie znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000 skutków realizacji planu lub programu może mieć miejsce wyłącznie wówczas, gdy z naukowego punktu widzenia brak jest racjonalnych wątpliwości co do braku wystąpienia takich skutków, por. wyroki w sprawach C-441/17, C-258/11, C-387/15 i C-388/15, C-339/14, C-521/12. Dlatego też, jeżeli w wyniku weryfikacji przeprowadzonych analiz nadal nie da się wykluczyć możliwości wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na obszary Natura 2000, to analizy w zakresie spełnienia przesłanek z art. 34 ustawy o ochronie przyrody, stosownie do poziomu szczegółowości projektu dokumentu, będą konieczne do przeprowadzenia z punktu widzenia art. 55 ust. 2 ustawy oos.

Analiza możliwości wystąpienia oddziaływań skumulowanych wykazała, że odcinki zidentyfikowane do objęcia utrzymaniem strukturalnym w ramach PWKSD, zlokalizowane są w obszarach realizacji inwestycji wynikających z czterech dokumentów dotyczących sektora transportowego tj. *Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.)* wraz z aktualizacją – RPDBK 2030 – w opracowaniu; *Strategiczne Studium Lokalizacyjne Inwestycji Centralnego Portu Komunikacyjnego*; *Pogram Budowy 100 Obwodnic na lata 2020-2030* oraz *PKP POLSKIE LINIE KOLEJOWE S.A. – zamierzenia inwestycyjne na lata 2021-2030 z perspektywą do 2040 roku*. Ryzyko kumulowania się oddziaływań ma wg wyników analiz dotyczyć: 19 fragmentów krajowej sieci korytarzy ekologicznych (szczególnie niebezpieczne może być prowadzenie inwestycji liniowych w poprzek korytarzy), 5 parków krajobrazowych, 7 obszarów chronionego krajobrazu oraz 6 obszarów Natura 2000. Ponadto, ze względu na planowane działania, może dojść do dalszego zwiększenia natężenia ruchu oraz pogłębiania presji na korytarze ekologiczne. Najbardziej negatywnym oddziaływaniem będą charakteryzowały się odcinki dróg przebiegające przez duże kompleksy leśne i doliny

rzeczne, które są głównymi trasami migracji dużych ssaków (str. 70 prognozy). Zwiększenie natężenia ruchu nie tylko może wpłynąć na zwiększenie śmiertelności, ale również spowodować całkowitą fragmentację gdyż zwierzęta będą odstraszone od drogi ze zbyt dużym ruchem. Pomimo zidentyfikowanych w prognozie poważnych możliwości kumulacji oddziaływań, w rozdziale nie zawarto żadnych rekomendacji co do możliwości zapobiegania im oraz ich minimalizowania. W katalogu możliwych działań minimalizujących zawarto jedynie rekomendacje, że należy je „uwzględnić”, choć nie wiadomo na jakim etapie i w jaki sposób (str. 217 prognozy). Prognoza nie powinna jedynie identyfikować potencjalnych zagrożeń, ale również proponować sposoby ich uniknięcia bądź łagodzenia. Jeżeli ze względu na brak informacji o lokalizacji inwestycji nie jest możliwe wskazanie konkretnych środków, w prognozie powinien się znaleźć przynajmniej katalog możliwości, adekwatnych do rodzaju inwestycji, z których będzie można korzystać.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że celowe pomijanie lub spłykanie analiz w prognozie ze względu na etap oceny oddziaływania na środowisko nie jest prawidłowe. Podejście takie nie jest także zgodne z rekomendacją na str. 93 prognozy, zgodnie z którą *„Dla przedsięwzięć z grupy utrzymanie strukturalne, priorytetem powinna być szczegółowa analiza możliwych konfliktów z obszarami chronionymi na jak najwcześniejszym etapie”*. Etapem tym powinna być strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.

Realizacja PWKSD wiązać się będzie również z presjami hydromorfologicznymi, związanymi z oddziaływaniami inwestycji drogowych na ukształtowanie i ciągłość rzek i dolin rzecznych. Na str. 110 prognozy znalazła się informacja, że lokalizowanie, remonty i utrzymywanie obiektów mostowych, korekcja przebiegu cieków wodnych w trakcie prac drogowych, modyfikacja układu hydrograficznego rowów i zmiana wskaźników hydrologicznych wskutek odprowadzania wód opadowych z terenów utwardzonych w konsekwencji oddziałuje na klasyfikację wód powierzchniowych, mogąc powodować jej zmianę z naturalnej na silnie zmienioną część wód. W związku z tym istnieje ryzyko, że realizacja założeń PWKSD, bez zastosowania rozwiązań minimalizujących może wpłynąć na nieosiągnięcie celów środowiskowych, o których mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233 ze zm.).

Ryzyko związane z negatywnym oddziaływaniem planowanych działań na szlaki migracyjne zwierząt może zostać złagodzone poprzez działania polegające na budowie przejść dla zwierząt wraz z systemem naprowadzania, co zostało opisane w przedłożonej dokumentacji. Należy jednak zwrócić uwagę, że zwiększenie natężenia ruchu, budowa obiektów mostowych oraz wszelkie działania wpływające na hydromorfologię mogą oddziaływać nie tylko bezpośrednio na dany obszar budowy, ale także pośrednio na obszary chronione znajdujące się w oddaleniu od prowadzonej inwestycji, w tym pominięte w analizie strefy ochrony roślin, zwierząt i grzybów. Może to być związane m.in. ze zwiększonym hałasem na terenach gdzie nie występuje zabudowa i nie zostaną postawione ekrany akustyczne i zmianą stosunków wodnych wpływającą na siedliska i gatunki od wód zależnych. W przypadku ingerencji w ciek wodny oddziaływanie prowadzonych prac może być odczuwalne na dalszych ich odcinkach.

W przypadku utrzymania bieżącego dróg w prognozie zwrócono uwagę na problem stosowania soli do odladzania w okresie zimowego utrzymania dróg, które *„nie pozostaje obojętne na przyległe zbiorowiska roślinne i ekosystemy wodne i żyjące w nich organizmy”* (str. 64 prognozy). Wskazano konieczność zastosowania alternatyw w tym zakresie,

szczególnie w obrębie obszarów o wysokiej wrażliwości na to zagrożenie, lecz nie zaproponowano żadnych alternatyw.

Odnosnie kwestii zaplanowanych pilotażowych projektów związanych z wprowadzaniem zielonych filtrów antysmogowych oraz odnawialnych źródeł energii, zauważalne są pewne zagrożenia dla środowiska przyrodniczego. W przypadku niskich turbin wiatrowych o pionowej osi obrotu brak jest wskazania co należy rozumieć przez „niskie turbiny”. Nie wskazano parametrów tych obiektów oraz nie zostało przeanalizowane ich ewentualne oddziaływanie na ornitofaunę. Odnosząc się natomiast do zaproponowanych łąk antysmogowych, które mają również służyć owadom zapylającym i znajdować się wzdłuż poboczy dróg, należy wziąć pod uwagę kilka istotnych kwestii związanych z: ryzykiem śmiertelności przedmiotowych owadów, przyciąganiem ptaków w okolicę drogi, przenoszeniem nasion przez człowieka (tzw. antropochoria). Łąki takie nie będą przyciągać tylko ptaków posilających się owadami, ale również przyciągną tzw. ziarnojady, których jest zdecydowanie więcej gatunków. Ponadto nasiona ze względu na bliskość drogi będą przenoszone przez samochody na dalsze odległości. Dodatkowo przyciągnięte owady, w tym zapylające, mogą ginąć na drodze, co spowoduje uszczuplenie ich lokalnych populacji. Zdaniem tu. Organu, łąka nie powinna być lokalizowana przy obszarowych formach ochrony przyrody, powinna zostać odsunięta od pasa drogowego o kilka metrów oraz musi się składać z odpowiedniej mieszanki gatunków tak, aby jak najbardziej ograniczyć jej rozsiewanie na pozostałe tereny. Za lepsze rozwiązanie należy więc uznać zaproponowane w dokumentacji ograniczenie koszenia trawy w miejscach których jest to możliwe ze względu na bezpieczeństwo ruchu, w szczególności na pasach rozdziału, oraz sadzenie przy drodze drzew lub, w przypadku braku miejsca, ewentualnie krzewów, biorąc jednak pod uwagę, że muszą to być gatunki nieinwazyjne, niewytwarzające owoców przyciągających ptaki.

Na str. 152 prognozy zawarta została informacja o wprowadzaniu na ekrany akustyczne osłon np. w postaci pnączy gatunków długowiecznych, rodzimych oraz zimozielonych o szerokim zakresie tolerancji środowiskowej (np. bluszcz pospolity), bez stosowania roślin inwazyjnych. Rozwiązanie takie może być zastosowane jedynie w miejscach poza obszarowymi formami ochrony przyrody i miejscami występowania nietoperzy (trasy przelotów, miejsca rozrodu, zimowania, rojenia itd.). Podczas doboru gatunków należy też zwrócić uwagę nie tylko na ich inwazyjność, ale także brak obecności owoców atrakcyjnych dla ptaków.

W rozdziale 5.4. prognozy przedstawione zostały propozycje monitoringu wdrażania postanowień PWKSD. Należy w tym miejscu wyjaśnić, że monitoring nie powinien odnosić się (jak napisano) jedynie do zidentyfikowanych oddziaływań negatywnych, ale stanowić narzędzie do obrazowania rzeczywistego i całościowego wpływu realizacji założeń danego dokumentu na środowisko. Przykładowo, monitorować można czy faktycznie wystąpi prognozowana poprawa jakości powietrza atmosferycznego. W tym celu w prognozie należy wskazać odpowiednie wskaźniki, które umożliwią jakościową i ilościową ocenę skutków wdrażania danego dokumentu na środowisko przyrodnicze. W prognozie dla PWKSD zaproponowano wskaźniki dotyczące odsetka uzyskanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla konkretnych projektów (w tym z brakiem konieczności oraz koniecznością przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko) lub odsetka projektów, dla których odmówiono wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. W ocenie tu. Organu opracowana metodyka nie pozwoli na realną ocenę skutków realizacji PWKSD na środowisko. Nie wiadomo czy wszystkie realizowane w ramach PWKSD projekty będą wymagały uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ponadto, w przypadku jej

uzyskania nie ma pewności co do zrealizowania projektu i przeprowadzenia monitoringu. Zatem część projektów z PWKSD mogłaby w tej sytuacji w ogóle nie podlegać monitoringowi. Konieczne jest zatem ustalenie nowych miarodajnych wskaźników, które pozwolą na całościowe zobrazowanie wpływu realizacji założeń PWKSD na środowisko.

Odnosnie wspomnianych w prognozie Programów Inwestycji informuję, że należy przeanalizować treść tych programów pod kątem ich kwalifikacji do strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W przypadku spełnienia kryteriów kwalifikacji, należy przeprowadzić strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko z udziałem właściwych w danym przypadku organów, o których mowa w art. 57 i 58 ustawy ooś.

Z poważaniem,

MAREK KAJS
Zastępca Generalnego Dyrektora
Zastępca Generalnego Dyrektora Ochrony
Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/